

Nr. 423 din 07.09.2022

APROBAT în ședința Consiliului de Administrație
din data de 02 septembrie 2022

DIRECTOR,
Prof. Adrian – Cristian VELIȘCU

PLAN DE MĂSURI PENTRU REMEDIEREA ABSENTEISMULUI ȘI A ABANDONULUI ȘCOLAR 2022 – 2023

CAPITOLUL I – *CONSIDERAȚII GENERALE*

Mutațiile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timpul redus petrecut cu familia, redistribuirea rolurilor, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților sau munca în străinătate, etc.) determină mai multe probleme emoționale la copii decât în trecut. La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri, metode educative slabe sau inconstante, disfuncțiile în notare, frica de examene, etc., toate acestea constituindu-se în factori de stres pentru elevi, care aleg din păcate fuga de la ore decât confruntarea cu problemele. Văzut din această perspectivă, absenteeismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară. Din păcate, absenteeismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

Definiții:

◆ **Absenteismul** este o problemă socială caracterizată prin conduită evazionistă, cronică, care reflectă lipsa de interes, de motivație, de încredere în educația școlară.

◆ **Abandonul școlar** reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Din punct de vedere economic, abandonul școlar reprezintă un indicator al eficienței sistemului școlar astfel încât, dacă indicele de abandon este mai mare atunci sistemul școlar respectiv este inefficient.

Cauze: fenomenul de absenteeism și abandon școlar este generat de cauze complexe, precum:

1. Factori socio-economici: mediul de rezidență, nivelul de dezvoltare socio-economică a zonei

de rezidență, stadiul de dezvoltare a regiunii, rata sărăciei.

2. Factori de mediu familial: nivelul de educație, ocupația și gradul de ocupare al părinților, situația financiară a familiei, condițiile de locuit, tipul familiei, sprijinul/indiferența părinților cu privire la educația și activitatea școlară a copiilor, modelul educațional oferit de alți membri ai familiei, gradul de comunicare în familie, migrația părinților în străinătate.

3. Factori socio-psiho-individuali: genul, etnia, starea de sănătate fizică și psihică, statutul marital, folosirea copiilor la muncă în gospodărie, anturajul, implicarea în activități aflate la limita legii, participarea la educația timpurie, capacitatea de utilizare a computerului și accesul la internet, gradul de încredere în educație, nivelul de informare cu privire la accesul la sistemul educațional, intrarea timpurie pe piața muncii;

4. Factori școlari: rezultatele școlare, integrarea în colectivul clasei de elevi, calitatea relațiilor cu profesorii și cu colegii, absenteismul, experiența repetenției, cultura calității educației. Alte cauze care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev) sunt: presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuoasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului), evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; formă de apărare - împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă, politicile pro-absenteiste ale școlii la elevii din clasele terminale (în școlile de „elită”). O cauză importantă este și variabila vârstă:

▪ la elevii mici - fuga de la școală poate fi o manifestare a „fobiei școlare”. Cauzele putând fi: dependență crescută de părinți, părinți care valorizează excesiv educația școlară; stiluri parentale supraprotectoare, autoritare sau indiferente; strategie defensivă față de colegii violenți, eșecul școlar, situații umilitoare.

▪ la elevii mari - fuga de la ore este rezultatul unei opțiuni (proces de deliberare, luare a deciziei). Cauzele pot fi: frica de evaluare, de eșec, fobia / anxietatea socială (frecventă în perioada adolescenței, manifestată prin anxietate față de situația de a fi observat de colegi, teama de a vorbi în public, teama de a interacționa cu persoane de sex opus, teama de critică, stimă de sine scăzută); teama de pedeapsă, teama de pierdere a statutului în grup.

▪ riscurile fugii de la școală: depresia, consum de toxice legale și ilegale, acte delictuale, abandon școlar.

CAPITOLUL II – CADRUL JURIDIC

Potrivit prevederilor **art. 16 din Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011** a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare:

„(1) *Învățământul general obligatoriu este de 11 clase și cuprinde învățământul primar, învățământul gimnazial și primii 2 ani ai învățământului secundar superior. Învățământul liceal devine obligatoriu până cel mai târziu în anul 2020.*

(2) Frecventarea învățământului obligatoriu poate înceta la forma cu frecvență la 18 ani.

(3) În scopul realizării finalităților educației și a formării profesionale prin sistemul național de învățământ, învățământul liceal de stat este generalizat și gratuit.

(4) În vederea asigurării accesului la învățământul general obligatoriu prevăzut la alin. (1), unitățile de învățământ preuniversitar au obligația de a înscrie personale care nu dețin un cod numeric personal.”

Atât **Legea nr. 1/2011**, a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare cât și **Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde o serie de măsuri de prevenire a abandonului școlar, precum:

◆ gratuitatea învățământului, a asistenței și a bazei logistice și, respectiv, gratuitatea manualelor, a asistenței medicale și psihologice a elevilor și copiilor din sistemul de învățământ general obligatoriu;

◆ asigurarea de servicii și facilități instituționale, acordarea de burse elevilor cu rezultate școlare deosebite și a unor burse de ajutor social celor proveniți din familii dezavantajate economic, reduceri ale costurilor de deplasare cu mijloace de transport în comun, protecția socială a copiilor și elevilor cu nevoi educative speciale prin organizarea și funcționarea de instituții adecvate, clase/grupe pentru preșcolari și elevi cu nevoi speciale.

Conform vechiului [cod penal](#), părinții care nu ofereau copiilor acces la cursurile școlare nu erau pedepsiți de legislație. În prezent, lucrurile se schimbă și se aduc în discuție noi aspecte.

Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu **este o incriminare nouă**, fără corespondent în legea penală anterioară. Conform **art. 380 din Codul Penal** se incriminează „**Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu**”. Astfel:

„(1) *Părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat, potrivit legii, un minor și care, în mod nejustificat, îl retrage sau îl împiedică prin orice mijloace să urmeze cursurile învățământului general obligatoriu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.*

(2) Fapta nu se pedepsește dacă înainte de terminarea urmăririi penale inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor.

(3) Dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute

de lege pentru aceasta.”

Introducerea acestei incriminări în peisajul dreptului penal român a fost determinată de creșterea alarmantă a ratei abandonului școlar de către elevi de vârstă tot mai mică. Norma de incriminare vizează situațiile în care părintele acționează în mod abuziv, retrăgându-l pe minor de la studii sau împiedicându-l să le urmeze, deși ar fi avut toate condițiile pentru aceasta. Textul de incriminare nu are în vedere cazurile de abandon școlar determinat de o situație materială precară, întrucât, într-un astfel de caz, statul are obligația de a interveni prin alte mijloace decât cele penale.

Obiectul juridic special al infracțiunii constă în relațiile sociale privind obligațiile de creștere și de educare a minorilor.

Infrațiunea de împiedicare a accesului la învățământul general obligatoriu este o infracțiune **cu subiect propriu**, neputând fi comisă decât de o persoană care, în raport cu minorul are calitatea de părinte ori de o persoană căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare. Atunci când subiectul activ are calitatea de părinte, nu interesează dacă este vorba de părinți firești sau adoptivi ai minorului.

În condițiile în care autorului i se cere o calitate specială, coautoratul nu este posibil, astfel că participația penală poate îmbracă doar forma instigării sau a complicității.

Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea examinată poate fi comisă prin una dintre următoarele două acțiuni alternative: **retragerea sau împiedicarea minorului de a urma cursurile învățământului general obligatoriu.**

▪ **Retragerea** presupune ca minorul a fost înregistrat la o unitate de învățământ și a urmat cursurile școlare, însă, la un moment dat, părintele sau persoana căreia îi este încredințat revine asupra acestei hotărâri și nu îi mai permite minorului să frecventeze cursurile. Retragerea nu presupune neapărat și o cerere scrisă în acest sens adresată unității de învățământ la care este înscris minorul, fiind suficientă doar acțiunea faptică de luare a minorului de la cursurile școlare.

▪ **Împiedicarea** constă în orice acțiune sau inacțiune care are ca rezultat oprirea minorului de a urma cursurile școlare. În cazul împiedicării nu este necesar ca minorul să fie înscris la vreo unitate de învățământ, fapta de împiedicare putându-se concretiza chiar și în neînscriserea acestuia la școală. Împiedicarea minorului de a urma cursurile învățământului general obligatoriu se poate face prin orice mijloace, inclusiv prin amenințare sau violență fizică. Dacă mijlocul folosit constituie el însuși o infracțiune, se vor aplica regulile concursului de infracțiuni.

Atât retragerea, cât și împiedicarea trebuie să se refere la frecventarea cursurilor învățământului general obligatoriu, care potrivit art. 24 din Legea nr.1/2011 a educației naționale, cuprinde învățământul primar, învățământul secundar inferior și primii 2 ani ai învățământului secundar superior.

Condiția esențială pentru realizarea laturii obiective a infracțiunii este aceea că retragerea sau împiedicarea să se facă **în mod nejustificat**. Această condiție presupune ca părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat minorul să aibă posibilitatea de a-i oferi acestuia din urmă condiții normale pentru a frecventa cursurile școlare (asigurarea unei locuințe, a îmbrăcăminte, a hranei, etc.). Numai într-o atare situație se va putea reține că retragerea, respectiv împiedicarea de a urma cursurile școlare au caracter nejustificat.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru dezvoltarea și instruirea minorului.

Sub aspectul laturii subiective, infracțiunea poate fi săvârșită cu intenție directă sau indirectă.

În alin. 2 al textului de incriminare este prevăzută o cauză de nepedepsire, care presupune ca inculpatul să asigure reluarea frecventării cursurilor de către minor. Pentru a fi incidentă, este necesar ca asigurarea reluării frecventării cursurilor să aibă loc până la finalizarea urmăririi penale. Introducerea acestei cauze de nepedepsire este justificată de interesul major al minorului de a beneficia de educare prin urmarea cursurilor școlare.

În alin. 3 al art. 380 din Codul Penal s-a prevăzut un caz special de amânare a aplicării pedepsei sau de suspendare a executării pedepsei sub supraveghere, care are scopul de a asigura minorului posibilitatea de a urma cursurile școlare. Potrivit textului menționat, în situația în care, până la rămânerea definitivă a hotărârii, inculpatul a asigurat reluarea frecventării cursurilor de către minor, instanța dispune condamnarea acestuia și amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta, în funcție de criteriile generale de individualizare judiciară prevăzute de art. 74 CP.

În condițiile în care împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu reprezintă o incriminare nouă, problema legii penale mai favorabile, nu se mai pune.

CAPITOLUL III – OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI SPECIFICE PENTRU PREVENIREA ABSENTEISMULUI ȘI A ABANDONULUI ȘCOLAR

Obiective generale:

- ◆ Creșterea gradului de cuprindere a copiilor și tinerilor în toate nivelurile de învățământ;
- ◆ Creșterea nivelului de conștientizare în rândul elevilor cu privire la riscurile la care aceștia se expun prin refuzul de a frecventa cursurile educativ-formative;
- ◆ **Identificarea tipurilor de absenteism practicate de către elevi și luarea de măsuri adecvate de către factorii responsabili pe linie educativ-formativă din fiecare instituție școlară de pe raza județului, în funcție de aceste tipuri de absenteism, prin personalizări (psiholog, psihopedagog, diriginte, cadre didactice, director instituție):**

- a. absenteism selectiv** (*fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau la mai multe*);
- b. absenteism generalizat** (*dacă fuga de la școală este frecventă și generalizată - prefigurează abandonul școlar*);
- c. căutarea singurătății** (*reacție la tensiunea puternică intra sau extra școlară*);
- d. dorința de apartenență la grup** („*ritualuri de inițiere prin mimetism*”);
- e. dorința de a fi cu partenerul** (*manifestată și evidentă în general la adolescenți*);
- f. atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem** (*frica de permanență, conduită de tip evazionist - forme de evadare fizică și psihologică din situația percepută ca fiind traumatizantă*).
- ◆ Realizarea unui mediu educațional stimulatив pentru elevi prin:
    - a. diversificarea și atractivitatea activităților extracurriculare;**
    - b. promovarea cooperării în clasă astfel încât și elevii cu performanțe școlare modeste să experimenteze succesul;**
    - c. menținerea în clasă a unei atmosfere care să asigure satisfacerea trebuinței de siguranță afectivă pentru toți elevii;**
    - d. sistem echitabil de recompense/sanțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor - nota să fie doar o măsură obiectivă a performanței și nu o modalitate de sancționare a elevului;**
    - e. evitarea constituirii în clase a unor elite, concomitent cu etichetarea, marginalizarea celor care nu aparțin elitei;**
    - f. metodele de predare să propună o învățare atractivă;**
    - g. creșterea responsabilizării cadrelor didactice;**
  - ◆ Deschiderea școlii către comunitate și diversificarea proiectelor de parteneriat cu actorii de la nivelul comunității prin:
    - a. implicarea reală a structurilor comunitare consultative în prevenirea abandonului școlar și soluționarea unor cazuri concrete ale comunității din care fac parte (oameni de afaceri locali, consilieri locali, polițiști, cadre didactice, medic, preot);**
    - b. derularea de programe („Școala părinților”) în cadrul comunităților cu număr mare de copii aflați în risc de abandon școlar;**
    - c. crearea unui forum al părinților;**
    - d. colaborarea prin parteneriate interinstituționale cu autoritățile locale - Poliția de Proximitate, alte asociații sau ONG-uri;**
    - e. implementarea proiectului de educație juridică (cls. V-VIII), unde li se vor preda lecții de legislație, norme și principii etice de către procurori, judecători sau polițiști voluntari în sensul**

de a conștientiza pericolele la care se expun prin consumul de droguri, alcool, tutun sau violență.

<i>Nr. crt.</i>	<i>Activitatea</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Termen</i>
1.	Colaborarea cu toate autoritățile comunității locale (Poliția, Primăria, Consiliul local etc.)	Coordonatorul de proiecte și programe educative	ocazional
2.	Sprijin financiar pentru elevii cu dificultăți materiale	Diriginții	ocazional
3.	Cooperarea diriginților cu familia (cunoașterea elevilor, vizitarea lor etc.)	Diriginții	ocazional
4.	Realizarea de anchete sociale și acordarea de asistență socială, după caz	Angajați de la primărie	ocazional
5.	Anunțarea diriginților de către părinții elevilor despre cazuri de boală sau situații neprevăzute	Părinții	ocazional
6.	Notarea riguroasă a absențelor la fiecare oră de curs și aflarea cauzelor în ceea ce privește elevii absenți	Cadrele didactice	permanent
7.	Monitorizarea săptămânală a absențelor elevilor de către diriginți și înștiințarea conducerii școlii și a părinților	Diriginții, comisia de monitorizare a absențelor	săptămânal
8.	Colaborarea diriginților cu Consiliul clasei	Diriginții	permanent
9.	Promovarea cooperării în clasă	Cadrele didactice	permanent
10.	Aplicarea unui sistem echitabil de recompense și sancțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor	Cadrele didactice	permanent
11.	Asigurarea siguranței afective pt. toți elevii clasei prin menținerea unei atmosfere corespunzătoare în clasă	Cadrele didactice	permanent
12.	Evitarea folosirii de către profesor a cuvintelor și expresiilor dure, jignitoare	Cadrele didactice	permanent
13.	Evitarea etichetării elevilor, aplicarea unor critici constructive, focalizarea pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor	Cadrele didactice	permanent
14.	Medierea conflictelor dintre profesori și elevi de către diriginți, director	Diriginții, directorul	ocazional
15.	Adaptarea conținuturilor în raport cu nevoile și interesele elevilor, cu respectarea curriculumului școlar	Cadrele didactice	permanent
16.	Adaptarea metodelor și stilului didactic la situațiile cognitive ale elevilor	Cadrele didactice	permanent
17.	Consilierea psihopedagogică a profesorilor cu privire la această categorie de elevi	Consilier psihopedagogic	ocazional
18.	Organizarea unor cursuri de formare care vizează planurile de intervenție individualizată și personalizată a elevilor	Consilierul psihopedagogic, ISJ, CCD, CJRAE	anual

19.	Participarea la cursuri de formare continuă pt. familiarizarea prof. cu tehnici de învățare activă și interactivă și de management al clasei de elevi	Cadrele didactice	anual
20.	Confirmarea oficială a legitimării elevilor la cluburi sportive și anunțarea prealabilă a programului competițional; aprobarea motivării absențelor pt. participarea elevilor la competiții sportive de către director	Profesorul de educație fizică, diriginții	la începutul anului școlar
21.	Analiza situației absențelor și a eficienței măsurilor aplicate	Comisia pentru monitorizarea absențelor, directorul	permanent
22.	Motivarea absențelor în condițiile prevăzute de ROFUIP și ROF	Diriginții	săptămânal
23.	Consilierea elevilor privind cariera	Consilierul psihopedagogic diriginții	în cadrul orelor de dirigenție
24.	Crearea unui forum al părinților pe site-ul școlii	Informaticianul	la începutul anului școlar
25.	Programe de consiliere a părinților (tip „Școala părinților”)	Consilierul psihopedagogic, diriginții	lunar
26.	Consiliere psihopedagogică individuală și de grup	Consilierul psihopedagogic	conform programului
27.	Discutarea în particular a situațiilor de absenteism cu elevul implicat	Diriginții, directorul	ocazional
28.	Organizarea unor activități de pregătire suplimentară de către elevii cu rezultate bune pt. elevii cu dificultăți de învățare	Cadrele didactice,	ocazional
29.	Cunoașterea și respectarea ROFUIP și ROF.	Cadrele didactice, elevii	permanent
30.	Vizite la domiciliul elevilor cu probleme pentru a cunoaște exact situația acestora.	Diriginții	lunar

DIRECTOR,
Prof. Adrian – Cristian **VELIȘCU**